

“İçerden” Canlı Canlı 12 Eylül

makale

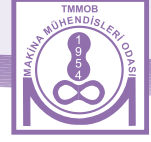
“ Üç kişi bütün gece uğraşıp, büyük çamaşır leğenin içine koca bir pasta yapmıştık. Malzememiz kantinden getirttiğimiz bisküviler, şokella ve süttü. Bittiğinde gözümüze müthiş güzel gözüküyordu. Sabah arkadaşlara güzel bir sürpriz yapacaktık. Ama sabah operasyonla başladı.

Operasyon denilen şey, tam anlamıyla bir talandı. Sinir bozucu bir talan. Askerler, başlarında subay, coplariyla koğuşa dalar ve dışarı, koridora çıkmamızı isterlerdi. Ondan sonra, “ arama “ adı altında, koğuş yağmalanırdı. Tüm özel ve ortak eşyalarımız, iç çamaşırlarımızdan mutfak eşyalarımıza kadar her şey kırılıp dökülür, parçalanır, üzerinde postallarla gezilir, yataklarımızın üzerindeki yünler bile yerlere saçılır, bütün günümüz toparlanmaya çalışmakla geçerdi. Amaç arama falan değildi elbette. Bu yüzden, koğuşu gönüllü olarak terketmezdik. O zaman coplar hedef gözetmeden inip kalkmaya başlar, askerlerin bağırsı ve küfürlerine “ insanlık onuru işkenceyi yenecek “ sloganları karışırdı. Sonunda heryanımız yara bere içinde, onlarca askerin arasında koridorda yerlerde sürünürken bulurduk kendimizi. Her şey bittikten sonra bir yandan yaralıların pansumanlarıyla, bir yandan ortalığın toparlanmasıyla uğraşırdık elbirliğiyle.

İşte yine böyle bir operasyondur. Farkı ise pastaydı. Leğenin içindeki muhteşem manzarayı güzel bir açılışla sunma planımızı uygulayamamıştık, arkadaşlar üzerimize inen coplar ve tekmeler arasında sürüklenerek yanından geçerken görmüşlerdi pastayı. Hepimiz koridordaydık, herkes merak içinde birbirine bakıyordu ve gözlerde okunan soru aynıydı : Pasta ne oldu acaba? Allah kahretsindi, tam da pasta yapacak geceyi seçmiştik. Ya da onlar tam da operasyonun gününü bulmuşlardı. Kesin leğeni ters çevirirlerdi şimdi. Hatta önce hepsi bir tadına bakar, kalanını yere boşal-

tırlardı. Eminim herkes benim gibi düşünüyordu, koğuştaki talan hiç birimizin aklında değildi, herkes pastaya üzülyordu. Sonunda askerler gittiler ve koğuş kapısından içeri girdik...Aman tanrım, pasta leğenin içinde olduğu gibi, hiç bozulmamış, bütün güzelliğiyle duruyordu. İçeri giren, leğenin çevresine diziliyordu. Şaşkın şaşkın birbirimize bakıyorduk. İnanamıyorduk gördüğümüze. İlk şaşkınlığı atlınca pastanın sevincini yaşamaya başladık. Arkamızdaki görüntü korkunçtu, hep olduğu gibi koğuş talan edilmişti, ama ne gam! Bu bizim hayatımızın en mutlu anlarındandı. Hemen olduğumuz yere çöktük, kargaşa arasından birer tabakla birer çatal ya da kaşık ayarladık, keyif içinde arkadaşlara pasta servisini yaptık, kahkahalar ve güzel bir sohbet eşliğinde pastalarımızı yedik. O enerji bize koğuşu da neşe içinde toplattı.”

27 yıl önce, 12 Eylül 1980'de askerler bir darbeyle ülke yönetimini ellerine geçirdiklerinde, kapitalizmin sonu gelmeyen dönemsel krizlerinden birinin yaşandığı, krizin bedelini en ağır şekilde ödeyen emekçilerin mücadelesinin ivme kazandığı, bu mücadelenin önüne cinayet şebekelerinin çıkarıldığı, ülkenin aydın insanların, emekçi önderlerinin birer birer katledildiği, Kahramanmaraş'ta, Çorum'da, Malatya'da gerici faşist katliamların tertiplendiği bir dönemdi. Bu şiddet kaçınılmaz olarak karşıtını doğuruyor ve adı “sağ - sol çatışması” koyulan bu kargaşa ortamında darbenin koşulları hazırlanıyordu. Cuntanın keyfi yönetimi ülkenin üzerine karabasan gibi çökerken, darbe ABD başkanı'na “bizim çocuklar başardı” diye duyuruluyordu. Artık IMF'nin, OECD'nin dayattığı ve bedelini halkın ödeyeceği ekonomik programlar engelsiz ve muhalefetsiz uygulanabilirdi.

“Cezaevinden üniversite sınavına girmeye karar verdim. İçeri girdiğimde üniversite öğrencisiydim ama içerdeyken “devamsızlık nedeniyle” okuldan atılmışım. O dönemde iki sınav yapıyordu. İkinci sınav belli merkezlerde oluyordu ve bizim bulunduğumuz yer bu merkezler arasında değildi. İlk sınavı kazanırsam, ikincisi için cezaevinden çıkarılacak, en yakın ile götürülecektim.

Bu ildeki, muhtemelen beni de götürcekleri askeri cezaevi ile ilgili çok kötü haberler geliyordu. Dayak ve işkencenin sürekli hale geldiği söyleniyordu. İkinci sınav için bir ya da iki günlüğüne oraya götürseler ne olurdu ki? O kadar zaman insanı taşın altına koysalar dayanırdı.

Benim gibi düşünen birkaç arkadaş daha vardı, birlikte sınav için başvurduk, ziyaretçilerimizden de testler ve soru kitapçıkları isteyerek hazırlandık ve sınava girdik. Cezaevinden üç kişi ilk sınavı kazandık. İkinci sınavdan bir gün önce bizi çağırdılar, hazırlandık ve cezaevinden dışarı çıkarıldık. Kapının önünde bir polis minibüsü bekliyordu... ve önünde de gözaltındayken bize işkence yapan polisler. Ne olduğunu anlayamamıştık. Yoksa, insanların başına o dönem sık sık geldiği gibi, cezaevinden alınıp yeniden emniyete sorguya götürülme vakası mı yaşıyorduk? Polisler kötü bir gülümsemeye bizi karşıladılar, ellerimizi kelepçelediler ve “hadi bakalım” dediler, birlikte bir şehirlerarası yolculuk yapacağız”.

Birkaç saat sonra, çok merak ettiğimiz askeri cezaevinin kapısının önündeydik. Polisler bizi görevlilere teslim edip gittiler. Cezaevinin kapısından içeri girdik... ve dayak başladı. Durmadan, çeşitli gerekçelerle, küfürler eşliğinde, coplar ve tahtalarla kafamıza, vücudumuza, tekmelerle ayaklarımıza vuruyorlardı. “Ne bakıyon lan”, “etrafına bakma o.. çocuğu”, “çök ve kafanı bacaklarının arasına sok, kımıldama....”, her söylenenin ardından kaba dayak geliyordu. Bu dayaklar eşliğinde bir koğuşa kapatıldık. Kendimize gelmeye çalışırken, koğuşun bir avluya bakan penceresinden sesler işittik. Gördüğümüz şey ür-kütücüydü. Kafaları 1 numara kesilmiş, hepsi

birbirine benzeyen bir grup insan, hepsinin yüzünde aynı ifadesizlik, aynı ses tonuyla askerde sıkça söylediğimiz marşlardan birini söylüyor, aynı robotumsu adımlarla uygun adım yürüyor ve bahçede dönüp duruyorlardı. Bunlar tutuklulardan bir gruptu. Çevrelerinde de ellerinde coplarla bir sürü asker vardı. Ölü gibiydiler. Renkleri soluk, gözleri donmuş ve sabit bakışlı, tamamen ifadesizdiler. Ya da bütün bunlar bana öyle gelmişti ve şok olmuşum.

Ertesi sabah sınava götürülmek üzere koğuştan dayak eşliğinde çıkarıldık. Dayak eşliğinde sınava gireceğimiz bölüme götürüldük ve dayak sınav sırasında da devam etti. Sorulara konsantre olmaya çalışırken kafama kaç tane cop indiğini şimdi hatırlamıyorum. Sonra yine dayak eşliğinde koğuşlara döndük. Akşam üstü bizi götüren polislere teslim edilmek üzere çıkarıldığımızda, bu artık son dayacağımız diye avunuyorduk. İşlemler bitti ve karşımızda polislerimizi gördük. İtiraf ediyorum, hayatımda ilk ve son defa orada, işkencelerimi karşımda görünce sevindim. Neredeyse boyunlarına sarılacaktım. Bunu onlar da anladılar. İçlerinden biri, yüzünde yine o kötü gülümsemeye, “ne oldu lan, bizi gördüğünüze sevindiniz di mi?” dediğinde, gülümsüyorduk.

Sınav sonucu mu? Tüm olanlara inat kazandım. Ama kayıt yapmadılar. Babam kayıt için gittiğinde, “oğlunuz asker kaçağı gözüküyor, bu durumda kayıt yapamayız” demişler.

İşte 12 Eylül döneminden rakamlar :

TBMM kapatıldı, anayasa ortadan kaldırıldı, siyasi partilerin kapısına kilit vuruldu ve mallarına el konuldu, 650 bin kişi gözaltına alındı, 1 milyon 683 bin kişi fişlendi, Açılan 210 bin davada 230 bin kişi yargılandı, 7 bin kişi için idam cezası istendi, 517 kişiye idam cezası verildi, bunlardan 50'si asıldı, 98 bin 404 kişi “örgüt üyesi olmak” suçundan yargılandı, 388 bin kişiye pasaport verilmedi, 30 bin kişi “sakıncalı” olduğu için işten atıldı, 14 bin kişi yurttaşlıktan çıkarıldı, 30 bin kişi “siyasi mülteci”

olarak yurtdışına gitti, 300 kişi kuşkulu bir şekilde öldü, 171 kişinin “işkenceden öldüğü” belgelendi, 937 film “sakıncalı” bulunduğu için yasaklandı, 23 bin 677 derneğin faaliyeti durduruldu, 3 bin 854 öğretmen, üniversitede görevli 120 öğretim üyesi ve 47 hâkimin işine son verildi, gazetecilere 3 bin 315 yıl 6 ay hapis cezası verildi, gazeteler 300 gün yayın yapamadı, 39 ton gazete ve dergi imha edildi, cezaevlerinde toplam 299 kişi yaşamını yitirdi, 144 kişi kuşkulu bir şekilde öldü, 14 kişi açlık grevinde öldü, 16 kişi “kaçarken” vuruldu, 95 kişi “çatışmada” öldü, 73 kişiye “doğal ölüm raporu” verildi, 43 kişinin “intihar ettiği” bildirildi.

“ Ziyaret günüydü. Annem ve babam birlikte geleceklerdi. Ama ziyaret saati gelmeden, cezaevi astsubayı geldi ve “ hazırlanın, sevk ediliyorunuz “ dedi. Görülmekte olan davamız diğer bazı bölgelerle birleştirilip, merkezi büyük bir dava haline getiriliyordu, bundan haberdardık, bu yüzden bu sevki bekliyorduk. Ama bugün olması kötü olmuştu. Annemin, gelip beni göremeyince yaşayacağı şok beni düşündürüyordu. Hazırlandık, büyük bir mahkum sevk kamyonuna eşyalarımızla tıklıdık, ellerimiz kelepçelendi ve kamyon hareket etti. Her tarafı kapalı kamyonun üst kısmındaki küçük camlardan çevreyi bir parça görebiliyorduk. Askeri kışlanın çıkış kapısına geldiğimizde, tam dışarı çıkarken, kollarımı kamyonu doğru uzatmış, dehşet içinde ve bilincini yitirmiş biçimde adımları haykırarak kamyonun arkasından koşan annemi gördüm. Avazım çıktığı kadar bağırdım, “ annem merak etme, iyiyim “ diye, ama sesimi duyuramadım. Annemin o hali 27 yıl sonra bugün bile hep gözümün önüne gelir ve her hatırlayışımda içim acır “

Bugün hala 12 Eylül döneminin mirası antidemokratik yasalar ve anayasanın cenderesinde, darbecilerin üzerimize saldırdığı yasadışı kafalarla yönetilmenin, ekonomik ve politik olarak emperyalizme teslim edilmişliğin, emekçiler ve bu ülkenin aydınlık insanları olarak yıllarca örgütsüz bırakılmanın, korkunun

sıkıntısını yaşıyor ve bize bu karabasanı yaşatan, 50 yıl geriye götürüp bırakan darbecileri yargılamayı, dönemle hesaplaşmayı ancak yarım ağızla tartışıyoruz.

O günleri biraz daha anlayabilmek için, bir de doğrudan yaşamış olanların anılarından alıntılarla içini dolduralım dedik. Onlar askeri cunta döneminin şiddetini bütün şiddetiyle yaşadılar, sonra gelip hala gülümseyen yüzleriyle sessiz, mütevazî aramıza karıştılar, hayatın bir ucundan yeniden yakalayıp kaldıkları yerden yaşamayı dolu dolu sürdürdüler. Size de o anılardan bazılarını öykü tadında okumak kaldı.

Nasıl ? Hoşunuza gitti mi ?

DUYURU

Odamızın 53. Kuruluş Yılı Geleneksel Gecesi 15 Aralık 2007 Tarihinde Özgüven Restaurant'ta Kutlanacaktır. Katılmak isteyen Üyelerimiz Davetiyelerini Odamızdan Temin Edebilirler.

